

ايمان جي ڇاپي
الله جو عشق ۽ خوف

هڪ شخص ٻي شخص سان وفادار
ٿي ۽ پنهنجي سموري حياتي انهي
جي ضرورتن ۽ خواهشن تي نثار
ڪري، وقف ٿو ڪري ڇڏي، جڏهن هو
عشق کي شدت سان محسوس ٿو
ڪري. انهي سبب جنهن شخص جو

رشتو خلوص سان ڳنڍيل نه آهي سو سڄي عشق جو معنيٰ کان اڻڄاڻ هوندو آهي
هت اها ڳالهه به ڇاڻ ضروري آهي ته ڪڏهن ڪڏهن ڪجهه رسته محبت ساڻ ڳنڍيل به
ٿيڻ جي باوجود انهي سمجهائي کان گهڻو پري هوندا آهن جيڪا الله قرآن ۾ بيان
ڪري ٿو. اهو انهي ڪري جو اهو رشتو قرآن جي اخلاق کان اڻ ڄاڻن جي ڇاڻيل
بنيادن تي ڳنڍجن ٿا.

سڄو عشق ۽ وفاداري تڏهن پي نصيب ٿي ٿي جڏهن بندو الله جي ڪبرياءَ تي
ايمان آڻي ٿو. حقيقت اها آهي ته بندي ڪٿ سڄي عشق کي ضرور محسوس ڪرڻو
گهرجي. جي ماڻهو الله جي عشق کي دليين ۾ گهرائين ساڻ محسوس ڪن ٿا سي
پنهنجي عمل ۾ اخلاق جو اهڙو معيار رکن ٿا جيڪو الله جو پسندیده آهي. بس انهي
ڪري الله تي ايمان نه رکڻ وارا جنهن عشق کي سمجهندا آهن، اها انهي گهراڻي کان
گهڻو پري هوندي آهي

ايمان وارا ۽ ڪفر وارا هڪ ٻي جي ابتڙ هوندا آهن، الله رب العزت قرآن
پاڪ ۾ فرمايو؛

انهن الله جي قدر نه ڇاڻي جهڙي قدر ڪرڻ گهرجي پي - سورة حج 74

ايمان کان محروم ماڻهو ڪڏهن به الله سان رشتو نه جوڙي سگهندا آهن ڇو جو انهن جي الله جي وحدانيت ۽ ڪبرياءَ جي سمجهاڻي تمام گهٽ هوندي آهي يا الله جي رحم جي وسعت جيڪا هو پنهنجن بدنن تي ڪري ٿو ، انهن جي شعور کان مٿائون هوندي آهي. اهي سڀ جيڪي الله سان محبت جو رشتو نه جوڙي سگهندا آهن اهي ڪڏهن به نه الله سان سڃاڻي سگهندا نه هي ڳنهي جي بدنن سان. بس انهي ڪري شدت جي مجتهد شرط آهي ايمان جي تقاضن تي پورو لهڻ لاءِ. قرآن ۾ الله ايمان وارن جي نشانين بيان ڪندي فرمائي ٿو ته؛

- پر جيڪي ايمان رکندڙ آهن الله جي محبت ۾ شديد هوندا آهن...

(سوره البقره 165)

الله جو عشق هجڻ جا سبب گهڻا آهن جيڪي ايمان وارن جي جذبن جي سڃاڻي ۽ الله جي اڳيان ڪنڌ جهڪائڻ جي توفيق ڏين ٿا . جنهن ته الله هڪ آيت ۾ فرمائن ٿا ته؛

جيئو؛ سڀ تعريف الله جي لاءِ آهي ، هو پنهنجيون نشانين ڏيکاريندو ۽ توهان انهن کي سڃاڻي ويندا، الله بي خبر نه آهي جيڪو توهان ڪيو ٿا

- (سوره النمل 93)

ايمان وارا اهي آهن جيڪي الله جي مدد ، انهي جي رحم کي سڃاڻي وٺندا آهن، پنهنجي زندگي جي واقعن ۾ . جنهن ته الله قرآن ۾ تفصيل سان ٻڌايو ته جنهن ايمان وارن جي دلين کي تقويت ملي ۽ انهن جي دلين ۾ الله جي محبت وڌي ۽ اها محبت انهن جي زندگي کي وڌائي . الله ايمان وارن سان وعدو ڪيو آهي ته جيڪو ڪجهه به

هو محسوس ڪن ٿا ۽ جيڪو ڪجهه به ٻاهر جي دنيا ۾ آهي اهو - حق آهي. مٿين آيت اها زبر ڏي ٿي ته ايمان وارا دراصل انهي علم تي پنهنجو عمل استوار ڪندا آهن ته جيڪو ڪجهه به انهن جي زندگين ۾ ٿي ٿو الله جي رضا سان ۽ وعدي مطابق ٿي رهيو آهي. انهن جو ايمان، محبت ۽ انهي جي نتيجي ۾ عبادت ۽ وفاداري وڌندڙ هوندي آهي. انهن کي خبر هوندي آهي ته الله انهن جو مسلسل مددگار ۽ دوست آهي، انهن جون سڀ دعائون قبول ڪرڻ وارو آهي ۽ انهن جي حق ۾ فيصلو ڪرڻ وارو موجود آهي. بس پوءِ جيڪو ڪجهه به انهن سان ٿيندو آهي انهن کي پرواهه نه هوندي آهي ڇا ڪاڻ جو الله انهن جو وڪيل ۽ سار لهڻ وارو هوندو آهي. مشڪل صقتن ۾ بندو انهي جي پناهه جي طلب ڪندو آهي ۽ انهي جي اڳيان منهنجو وجود جهڪائيندو آهي. اها هي حقيقت الله تي ايمان رکڻ وارن جي اصل طاقت آهي.

قرآن ۾ الله چوي ٿو ته ايمان وارن جي محبت ۽ بندگي شديد هوندي آهي؛

- ...مهاجرن ۾ جيڪي غريب آهن ، جنهن کي پنهنجي گهرن مان ۽ مال مان ڪڍيو ويو ، انهي حالت ۾ جو انهن کي الله جي رضا ۽ عطا جي طلب هئي ۽ مدد الله ۽ انهي جي رسول جي . اهي ماڻهو اصل ۾ سچا وفادار آهن. (سوره الحشر ، 8)

ايمان وارن ۾ اهي جنهن جو ايمان الله ساڻ شدت محبت ۽ وفاداري وارو هوندو آهي ، انهن جي محبت الله جو پيغام ڪڙين اچڻ وارن رسولن سان جيڪي انسانيت جي هدايت لاءِ موڪليا ويا، سي جي لاءِ به شديد درجي جو هوندي آهي. انهي محبت جي وجهه الله سان پيار ۽ قربت هوندي آهي.

بس الله سان محبت ئي سڃي بندگي ۽ انهي جي اڳيان جھڪڻ جو سبب تهندي آهي، رسولن انهي ئي حقيقت کي واضح ڪندي الله سان عشق جي رشتو تاهڻ جو درس ڏنو؛

”چئو؛ اگر توهان الله سان محبت ڪيو ٿا ته منهنجي پيروي ڪريو، ۽ الله توهان سان محبت ڪندو، ۽ توهان جي گناهن کي معاف فرمائيندو، الله معاف ڪرڻ وارو مهربان آهي. (سوره ال عمران، 31)

الله سان شديد محبت جي سبب ئي ايمان وارا قرآن جي احڪامن تي پنهنجي زندگي گذاريندا آهن ته هو الله جي محبت ماڻي سگهن.

الله جو خوف

الله سان محبت جيتوڻيڪ ايمان وارن جي احساس جي لاءِ هڪ اهم حصو آهي پر اهو ناڪافي آهي. الله کان رحمت جي اميد ۽ محبت سان گڏ انهي جو خوف به ضروري آهي. خوف بندي کي بندگي جو سليقو ڏيندو آه ته جيئن هو الله جي حڪمن جي پيروي ڪري سگهي ۽ جنهن شين کان الله منع فرمائيو آهي انهي کان جهلجي وڃي. جنهن ڪم الله جي ناراضگي جو سبب بڻجن ٿا بندو انهن کان پاسو ڪري ۽ شيطان جي وسوسن ۽ هيلن کان بچڻ ۽ نفساني خواهشن جي جال مان نڪرڻ جو حوصلو ماڻي.

انسان بنيادي طور تي ڪمزور خلقيو ويو آهي، الله قرآن ۾ هئي ريت فرمائي ٿو؛

”الله توهان لاءِ آساني (هلڪائي) ٿو چاهي. انسان کي ڪمزور زلقيو ويو آهي.

(سوره النساء 28)،

اسان جو هيٺيون درجي جو نفس اسان کي شيطاني عملن ڏانهن مسلسل سڏي ٿو. انهي جال کان بچڻ جي لاءِ انتهائي همت ۽ ايمان تي چمي رهڻ هي ضرورت آهي بس انهي ڪري الله جو خوف بندي کي ايمان تي قائم رهڻ جو حوصلو ۽ عزم عطا ٿو ڪري. قرآن ۾ الله پاڪ ايمان رکندڙن کي الله جو خوف رکڻ جو حڪم ڏيندي فرمائي ٿو ته؛

”اي بندو جيڪي ايمان رکندڙ آهيو! الله کان ڊريو (خوف رکو) ۽ هر نفس ڏسي ته هواجڻ اڳري ڏينهن لاءِ ڇا اڳيان موڪلي رهي آهي؟. الله جو خوف رکو ته الله توهان جي سڀ ڪرڻن جي ڄاڻ رکي ٿو.-(سوره الحشر 18)

الله جو خوف انسان کي زندگي جو هر لمحو انهي احساس ساڻ گذارڻ جي ترغيب ڏيندو آهي ته جيئن هو الله کي راضي ڪري، انهي جي ناراضگي کان بچي ۽، شيطان مردود جي هيلن، پنهنجي هيٺين درجي جي نفساني خواهشن کان هوشيار رهي. اها راند رهي ۽ هिला ڪري شيطان جنهن سان بهڪائي ٿو انهي کان محفوظ ٿئي. اهو خوف جو احساس شيطان جي طرفان ڏنل ڌوڪن کي ۽ نفس جي فريب کي، جيڪو بندي کي پنهنجي مرضي مطابق بي نظم هلائڻ چاهين ٿا، سي کي ختم ٿو ڪري.

انهي سبب، شيطان ۽ نفس جي انا واري پڪار انهي ڪوشش ۾ مصروف عمل هونديون آهن ته ڪئين ڪري هو بندي جي دل مان الله جي ناراضگي جو خوف ڪڍي ڦٽيو ڪن. هو بندي کي الله جي خوف واري جذبي کان روڪڻ جي لاءِ ڪوڙا خيال ڦهلائيندا آهن جيئن ته ”تمام اهم ته سچو دل آهي“، حالانڪي، جنهن قرآن پڙهيو آهي هو ڄاڻين ٿا ته انهي قسم جا شيطاني خيال ۽ فلسفه حقيقت ۾ بي اصل آهن، جيڪي بندي کي رڳو بهڪائڻ ۽ ڌوڪي لاءِ آهن. قرآن ۾ الله پاڪ بندن کي الله جو خوف رکڻ جو حڪم ڏيندي فرمائن ٿا ته؛

-”الله کان ڊرجيو ۽ ڄاڻي رڪو ته الله عذاب ڏيڻ ۾ سخت آهي“

(سوره البقره 196)

بس الله جو خوف رڪو ، ۽ ڄاڻيو ته توهان کي الله ڏانهن جمع ٿيڻو آهي “

(سوره البقره 203)

الله سان وفادار رڪي ٿو ايمان جي انتهائي درجي جي الله جو خوف بندي کي

جذبي سان سرشار ڪري ٿو. انهن جي طلب الله جي رضا هوندي آهي ۽ جيڪو چڱو

انهن جي وس ۾ هوندو آهي سو ڪري ٿو ته جيئن هو الله کي راضي ڪري سگهي ۽

الله جي محبت ماڻي سگهي، نه ته انهي جو عذاب جي سختي جو خوف بندي کي

حق جي راه تي رڪي ٿو.

تمم بلخير.